

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3922/2020
24.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Маринков, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете због дискриминације, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1231/20 од 27.02.2020. године, у седници одржаној 24.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1231/20 од 27.02.2020. године у делу става 2. изреке, којим је одбијен део тужбеног захтева тужиље за исплату законске затезне камате на износ главног дуга (578.000,00 динара) почев од 16.11.2011. до 11.09.2019. године.

УСВАЈА СЕ ревизија тужене.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1231/20 од 27.02.2020. године у делу става 1. изреке и у делу става 2. изреке, којим је преиначена пресуда Вишег суда у Београду П 1038/17 од 17.09.2019. године, којим је одлучено о припадајућој камати на износ главног дуга почев од 11.09.2019. године до исплате, у ставу 3. и 4. изреке, као и став 1. изреке Вишег суда у Београду П 1038/17 од 17.09.2019. године и став 3. изреке, и **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да јој на име материјалне штете исплати 578.000,00 динара са законском затезном каматом од 11.09.2011. године па до исплате, као неоснован.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој на име трошкова поступка исплати износ 141.000,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1038/17 од 17.09.2019. године, ставом 1. изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и обавезана тужена да јој на име материјалне штете исплати износ од 578.000,00 динара са законском затезном каматом

од 16.11.2011. године па до исплате. Ставом 2. изреке, делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да јој на име накнаде материјалне штете исплати износ преко досуђеног износа од 578.000,00 динара, а до траженог износа од 14.926 америчких долара у динарској противвредности са законском каматом од 06.09.2011. године до исплате, као и износ законске затезне камате на досуђени износ од 578.000,00 динара почев од 06.09.2011. до 16.11.2011. године. Ставом 3. изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова поступка исплати 343.100,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде, па до исплате у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1231/20 од 27.02.2020. године, ставом 1. изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиље и тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 1038/17 од 17.09.2019. године у делу става првог изреке, којим је обавезана тужена да тужиљи на име накнаде материјалне штете исплати износ од 578.000,00 динара и у ставу другом изреке. Ставом 2. изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 1038/17 од 17.09.2019. године у преосталом делу става првог изреке, којим је одлучено о припадајућој камати на износ главног дуга, тако што је обавезана тужена да на досуђени износ на име главног дуга тужиљи исплати законску затезну камату почев од 11.09.2019. године до исплате, у року од 15 дана, док је тужбени захтев за исплату законске затезне камате почев од 16.11.2011. до 11.09.2019. године одбијен као неоснован. Ставом 3. изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде и обавезана тужена да тужиљи на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 412.475,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде па до исплате у року од 15 дана. Ставом 4. изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена и тужиља су благовремено изјавиле ревизију, тужиља побијајући другостепену пресуду у делу става 1, у делу става 2. и ставу 3. и 4. изреке, а тужена побијајући другостепену пресуду у делу става 1, делу става 2. и ставу 3. и 4. изреке због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија тужиље неоснована, док је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је завршила основне студије и стекла диплому Правног факултета Универзитета УНИОН у Београду. Потом је примљена на мастер студије на Правном факултету Универзитета у Мичигену САД где је као редован студент похађала јесењи и зимски семестар школске 2011/2012 године. Дописом од 18.02.2011. године тужиља је обавештена од стране службе за пријем Правног факултета Универзитета у Мичигену о процењеним трошковима школарине и

трошкова за 2010/2011 школску годину као и о посебним трошковима живота са обавештењем да ће одговор у вези са „GROTIUS“ стипендијом добити накнадно. Дописом декана Правног факултета Универзитета у Мичигену 12.04.2011. године тужила је обавештена да је одабрана за добијање „Mitchigen Grotius“ стипендије за школску 2011/2012 годину која ће покрити све трошкове школарине и законом предвиђене обавезне студентске таксе. Циљ ових средстава је да буду додатак сваком финансирању које студент добије из других извора, а ако студент добије бесповратна средства из других институционалних извора финансирања, која прелазе висину трошкова школовања на мастер студијама права накнада свакодневних трошкова за живот и путних трошкова „Mitchigen Grotius“, стипендија ће бити умањена за тај вишак износа. Тужилци је „Mitchigen Grotius“ стипендија додељена у укупном износу од 49.740,38 долара и истом су били покривени целокупни трошкови студирања и све таксе. Дана 13.06.2012. године фонд за младе таленте Републике Србије донео је одлуку о расписивању конкурса за стипендирање најбољих студената завршне године студија првог степена студија и студената другог и трећег степена на универзитетима земаља чланица ЕУ и европске асоцијације за слободну трговину „Efta“ и на водећим светским универзитетима за школску 2011/2012 годину. Тужила је дана 02.08.2011. године Министарству омладине и спорта поднела пријаву на предметни конкурс заједно са молбом која се односила на разматрање услова број 6 конкурса али је њена пријава на конкурс „Фонда за младе таленте Републике Србије“ за школску 2011/2012 годину одбачена, обзиром да није испунила услов из тачке 6. конкурса односно није најмање једну годину основних студија завршила на високошколским установама, чији је оснивач Република Србија, те се нашла на листи кандидата који нису испунили један или више услова конкурса. Студенти који су најмање једну годину основних студија завршили на високошколским установама чији је оснивач Република Србија били су у прилици да остваре наведену стипендију. Износ спорних стипендија Фонда за младе таленте за предметну школску годину износио је укупно 285.516.592,00 динара (бруто) и био је равномерно распоређен међу 413 кандидата. Услове конкурса није испунило још 77 кандидата док је било предвиђено стипендирање до 500 кандидата. Кандидати који су постали стипендисти Фонда добили су износ од по 578.000,00 динара. Тужила је након одбачаја њене пријаве постала корисник директног субвенционисаног кредита у износу од 8.458 USA и директног несубвенционисаног кредита у износу од 6.468 – укупно 14.926 USA а који је додељен од стране Министарства образовања САД-а.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је нашао да је тужила од стране тужене дискриминисана. Ово из разлога што је тужила испуњавала све услове конкурса изузев тачке 6. где је било предвиђено да кандидат треба да има завршено најмање једну годину основних студија на високошколским установама чији је оснивач Република Србија, а прописивањем тог услова (тачке 6. Одлуке Фонда за младе таленте РС) повређено је начело једнаких права и обавеза. На такав начин према тужилци је поступано дискриминаторски јер јој је неоправдано ускраћено право која су у истој ситуацији остала доступна другим лицима која су завршила једну годину на високошколским установама чији је оснивач тужена. Како су остали кандидати добили стипендију у висини од 578.000,00 динара, то је тужила претрпела штету јер је према редовном току ствари могла очекивати да и она добије тај износ, у чему је онемогућена из формалних разлога прописаних одлуком Фонда за младе таленте Србије, па је суд у том делу тужбени захтев усвојио и обавезао тужену на исплату износа од 578.000,00 динара, са законском затезном каматом од 16.11.2011. године, док је у преосталом делу

тужбени захтев до траженог износа 14.926 америчких долара у динарској противвредности као и за законску затезну камату од 16.09.2011. године до исплате и износ законске затезне камате на досуђени износ од 587.000,00 динара почев од 16.09.2011. до 16.11.2011. године одбио као неоснован.

Другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда у погледу основаности тужбеног захтева тужиле за износ од 578.000,00 динара налазећи да је тужиле неоправдано ускраћено право које је у истој ситуацији било доступно другим лицима која су завршила једну годину на високошколским установама чији је оснивач тужена, те да је тужиле ускраћена за стипендију и тиме трпи штету у виду измакле користи у износу од 587.000,00 динара. Добијање стипендије од стране факултета „Mitchigen Grotius“ не утиче на њено право да оствари стипендију од стране Фонда за младе таленте а коју би остварила да није била дискриминаторског поступања. Добијање тражене стипендије за младе таленте у износу који су добила 413 кандидата не би утицало на умањење стипендије коју је тужиле добила од „Mitchigen Grotius“ јер обзиром да износ не прелази висину трошкова школовања и живота у току тог школовања. Другостепени суд је прихватио и становиште првостепеног суда у погледу неоснованости захтева за већи износ до 14.926 америчких долара налазећи да је тај износ који је везан за трошкове живота у Америци ван узрочнопоследичне везе са настанком штете у конкретном случају у погледу ког дела износа је тужбени захтев одбијен као неоснован. Међутим, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду везано за досуђену камату и одбио захтев тужиле да се преко досуђеног износа од 578.000,00 динара до траженог износа од 14.926 америчких долара плати законска затезна камата од 06.09.2011. године до исплате, као и законска затезна камата на досуђени износ од 578.000,00 динара од 06.09.2011. до 16.11.2011. године.

Врховни касациони суд налази да се правно становиште нижестепених судова у погледу усвајајућег дела захтева не може прихватити као правилно. Ово из разлога што је Фонд за младе таленте Републике Србије спроводио конкурсни поступак у складу са донетом одлуком која има карактер општег акта. Одлука је садржавала услове под којима неко лице може остварити право на стипендију, а чланом 6. поменуте одлуке је било предвиђено да кандидат има завршену најмање једну годину основних студија на високошколским установама чији је оснивач Република Србија. Тужиле иако је испуњавала остале услове није испуњавала тај услов јер је све четири године студија завршила на Факултету УНИОН. Спровођењем назначене одлуке и услова који су прописани у одлуци не може се сматрати да је недобијањем стипендије тужиле дискриминисана. Иста би била дискриминисана да је неки од осталих кандидата који, такође, није испуњавао тај услов добио стипендију, што у овом случају није. С друге стране, понашање Фонда за младе таленте Републике Србије у погледу одлучивања о поднетим пријавама за доделу стипендија везано за тужиле, не може се подвести ни под један други елемент који би указивао на постојање дискриминације према тужиле у поступку остваривања права на назначену стипендију.

Везано за одбијање ревизије тужиле, Врховни касациони суд налази да је пресуда другостепеног суда у погледу одлучивања о том делу захтева правилна а правни разлози дати у том погледу потпуно прихватљиви.

Имајући у виду напред изнето на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Одлуку о трошковима поступка суд је донео на основу чл. 154, 155. и 164. ЗПП. Тужилца није успела у спору и сходно томе, иста је дужна туженој накнадити трошкове поступка које је тужена имала за вођење спора и то: за састав једног поднеска износ од 9.000,00 динара, за заступање од стране законског заступника тужене на осам одржаних рочишта од по 10.500,00 динара, за приступ законског заступника тужене за два неодржана рочишта по 6.000,00 динара, за састав жалбе на пресуду 18.000,00 динара, за састав ревизије на другостепену одлуку 18.000,00 динара, а што све укупно чини износ од 141.000,00 динара, а све према важећој АТ.

**Председник већа
судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић